

**עין משפט
נר מצוה**

בוא א מתי פ"ג מהל' אטורי
צילה הלכה ו ו י סג
לארן קטו טו"ע י"ד סומן
רמס ספי"ג ב: ג
בוא ב טו"ע אה"ע ס"י מ
ספי"ג ו:
בוא ב ד מ"י פ"ז מהל' אשוח
הלכה ד סמנ עי"ן מה
טו"ע"ע שס [ע"י מ"י וי"מ]:
בוא ה מ"י פ"ה מהל'
מומו"ה הלכה ט
טו"ע"ע י"ד ס"י שלח ספי"ג נה:

תורה אור השלם

- משפט אחד יתקף לבם
בגד פאנורח יתקף בי אני ??
אלהיכם: ויקרא כד כב
2. הכזה יתקף צום אבדורו
יום ענות ארם נפשו הלבב
באגמן ראשו וישק ואפר
יציע הלזה תקרא צום ויום
רצון לך? ישעיהו נח ה

תום ר"י הזקן

משפט כתיב ביה. דתחבי
[ויקרא כד, כב] כשב משפט
אחד יהיה לבם כגד כנורח.
דמודקקו ליה כי דינא. פירוש
שיריעונו מקצת מצות קלות
ומקצת מצות חמורות הלכך
לאו כבוד הוא. אלא מנהג.
איכא מאן דרייק דעבר הלוקח
מישראל כשם שאין צריך
לקבל עליו מצות שכבד קבלם
כשטבל לשם עבודת כדאימא
בפוק החולין [ויבמות מו,
ב, ע"ש] כן אין צריך ג'
לטבילתו, והיינו דשיבא ליה
משום דהשתא דעת אחרת.
והי"ם ו"ל תב בקדושה פ"ג
[הי"ב] דצריך ג'. ואיכא מאן
דמפרש דגבי עובד כוכבים
לאו כבוד דמודקק ליה ג',
אבל ה"קא גבי ישראל
שרוצה להשחרר שפחות דאי
מודקקי ליה ג' ובידו הוא.
והתיק דהכי פירושה גבי ג'
שצריך ג' שיריעונו מצות
קלות וחמורות מאן יימר
שימצא ת"ח ראויים להודיע,
אבל גבי עבד הלוקח מישראל
אע"ג דבעי ג' הואיל א"י ימצא
צריכים חכמים דאי ימצא
ובידו הוא, שכל אדם ל"ה שם
דמצוה קעביר, ומשום הכי
שני ליה דהשתא דעת אחרת,
ולזה כיון ר"ש במ"ש למעלה.
כתב ר"ש הג' מעיקרא
בהמה האב דעת אחרת.
ע"כ. כלומר לא שייך הכא א'
מחוסר מעשה ששכשנשתחררה
היא ברירה אחרת שאין לה
שום דמיון [עכשיו] עם מה
שהיה תחילה. אלא לאו ר"י.
שהאשה אותה ברירה שהיא
קודם הנת היא לאחר שנרשה
ה"ה דהו קדושי. אין בידו
שגורשה, כי אמרינן ל"ה שבידו
לאו כמחוסר מעשה דמי
במה שאין דעת אחרת, אבל
במה שצריך דעת אחרת, אי
חשבה מה שבידו לעשות
כאילו נעשה, לא תחשוב
רצויה אלא כמו שהיא עתה,
שכא"ל אלו נעשה לא היתה
מתרצית שוה שנתרצית עתה
מפני שאינו שוה כלום והני
קדושי כדחשבת הוא דינין
לחו ואינן כלום. כ"ו וכן היא
שנת התלמוד דמותו ומשני
הירוח שאינו מספיק אלא
לאותה קושיא ובטעמי התלמוד
כדי שיקשה ובתו הכי מקשה
ומשני, ובסוף משני תירוח
שהוא מספיק לכל הקושיות.
תפשוט. הואיל דאמר דמפני
שאין בידו לקדשה משגורשה
[לא] הו קדושי השתא.
דלמא. פיר"ש משום הכי
מספקא ליה לר' אושעיא

סב:

גר צריך שלשה משפט כתיב ביה כדון. נראה דוקא צקבלת מצות
הוא דבעינן ג' אצל בטבילה כדל כגויא^א אס כגד קיבל עליו
המצות וראה מהיהא דיבמות (דף מה:*) דקאמר התם ההוא דהו קרי
ליה בר ארמאי פירוש משום דמל ולא טבל אמר ריב"ל מי לא טבל
לקריו כלומר וכי לא ראה קרי מימיו
לדרך לטבול א"כ משמע מדפסיק
בטבילה קריו משמע דלא בעינן
שלשה ומהו קשה מהא דלמך (שס
דף מו:*) דמושיבין אותה צמים עד
לצורה ושני תלמידי חכמים יושבים
במצוח ומודיעין לה מנקטת מצות קלות
ומקצת חמורות ופריך והא בעינן
שלשה ומשני מני שלשה אלמא משמע
לכטבילה נמי בעינן שלשה ויש לומר
דדלוי למצוה בעינן שלשה אצל לא
לעכב אי נמי י"ל דהא דבעי שלשה
היינו עוממא משום צקבלת מצות ואת
משום צקבלת מצות נמי אמאי בעינן
שלשה והרי הודאות והלואות דכמי
צפן משפט*) ופ"ה אמרינן צנסהדרינן
(דף ג.) דין אפילו יחיד ויש לומר
דיש לנו להשוותן לגזילות וחבולות
לנעולם בעי שלשה*) דכל היכא דליכא
לאקושי לקולא ולסומרא לחומרא
מקשינן ואת"ל א"כ ליצעי מומחין כמו
גזילות וחבולות ויש לומר דשלימותיהו
עבדינן כדאמרינן בגיטין^ה (דף פח:*)
עוד אמר הר"ר נתנאל דגד כתיב
לדורותיכם*) דמשמע ככל ענין אע"ג
שאינן מומחין דעל כרחק השתא
ליכא מומחין שהרי אין סמויין
ולדורותיכם משמע לדורות עולם^ו:
אלא מקעה הנותן פירושה לשפחות
כ"ו. ממה אמאי לא משני^ז
נמי הכא מי יימר דמודקקי לה מלתא
כדמשני לעיל וא"כ אינו צידו וי"ל
דסוגיא זו אמאי כמ"ד ציבמות
(דף מו:*) עבד אין חייב צקבלת
מצות לאחר שחרור לפי שהיה חייב
קודם שחרור צמצות אשה^ח א"כ צשעת
קניינו היו מטבילין אותו כדי לקבל
המצות וטבילה דלאחר שחרור היינו
טבילת גר והיהא לא בעי שלשה:
גהי דבידו לגרשה בידו לקדשה.
ה"ה נמי דמני לשנויי לעיל הכי:
ואמר רבי הנינא לא שנו אלא
שאין אשתו מעוברת.
פ"י צונטרס דליירי אליצא דר"א
צן יעקב צולין^ט רצנן אין אדם מקנה
דבר שלא צא לעולם וא"כ אפילו
מעוברת לאו כלום הוא ואת"ל מני^י
לרבי חנינא דליירי כשאין אשתו
מעוברת ורבי אליעזר צן יעקב היא
ודלמא ליירי אף כשאשתו מעוברת
ורצנן היא וא"כ אמאי קאמר לא שנו
וי"ל משום דכחולה צרייתא דצסמן
הכי את מקודשת וכו' לאחר שאתגיייר
רבי דקמני רבי מאיר אומה מקודשת
(א) ולא תני צהדייהו זו אס ילדה
אשתך נקבה כו' אלמא קסנד דאפילו
ר' מאיר מודה דלינה מקודשת היכא
דלמר ליה אס ילדה אשתך נקבה ורבי

האומר פרק שלישי קידושין

לריך שלשה. ישראלים שזקקין לו להטבילו ולהודיעו מקצת מצות קלות
וחמורות כדאמר ציבמות (דף מו:*) **משפט כתיב ביה**. משפט אחד יהיה
לכס כגד כאלורח: מי יימר דמודקקו ליה. הלכך לאו צידו הוא: **כ**י
נמי דהו קידושין. הואיל וצידו לשחררה ולקדשה: ה"ג **מעיקרא צמה**
והשפט דעם אחרים. הלכך אין מחוסר
מעשה גדול מזה: ה"ג **הנוסן פרוטה**
לאשמו ואמר הרי אס מקודש לי לאחר
שאגרשיך אינה מקודשת. אס גרשה
הכי נמי דהו קידושין לרבי יוחנן:
צידו לקדשה. צתמיה וכי צידו לקדשה
אס יגרשנה שמה לא תמרה צקידושו:
פשטו דבעי רבי אושעיא. מהא
דלמנן דמשום דליין צידו לקדשה
משגרשנה לא הו קידושין ולא מדי
תפשוט דבעי ר' אושעיא נמי דלא
הו קידושין דהשתא חלין לכשיגרשנה:
דלמא כי סיני דפסי כו'. כלומר
להכי מספקא ליה לרבי אושעיא צהא
משום דליכא למימר דלמא צצירא לן
מגו דאי צעי לקדושי השתא מקדשי
תפסי צה קידושין לאחר זמן מהשתא
אצל המקדש את אשמו לא חזיא השתא
למתפס קדושי שהרי מקודשת ועומדת:
סניא כווסיה דרבי יוחנן. דכל צצידו
לאו כמחוסר מעשה דמי: **א**צל אס
אמר לכשיטלו סרומה ויטלוו דרבי
קיימין. הואיל וצידו למלוש ולהפריש:
יסר על כן. אפילו מה שאין צידו
דקסנד אדם מקדש ומקנה דשלצ"ל:
כשצידו שליש. שעדיין לא הצידו
שליש ואין צידו למלוש ולהפריש
דצוזהא שלא הציהא שליש לאו צוזהא
היא ט' כדגמר צר"ה (דף יג.) מועשת
את המצוה לשלש אל תקרי לשלש אלא
לשליש: **א**לא צשחת. שאע"פ שלא
תצשלו הגרעינין שליש או אפי' עדיין
לא צלצלו חמישים שמת מיהא הו
וראוי לקצור ולהאכיל לצמה דמדי
דמינכר וחשוב הוא: **א**צל צאגס.
שאינה אלא למחיס רכיס ולקמן מפרש
מאי לשון צאגס: **א**לא. דכיון דלא חשיב
לא חיל עליה שם תרומה למפרע:
בצולגא. שהוא מצלל ועולה מן הארץ
ויש צו כדי לכוף וחצירו צצירובין
(דף כט:*) דלא ציצנול וצרתא שלא גדל
וצת: **כ**מאן אולא. ארבי חנינא קאי
כמאן פריש רבי חנינא אמתי' דאס
אשתו מעוברת צצירי קיימין אלמא
דבר שלא צא כלל לעולם הוא דליין
מקנה אצל צה מנקטת מקנה: **כ**מאן
אי רצה. צצירא ליה דלוקמא לרבי
אליעזר צן יעקב צשחת הכא ט' מעוברת
נמי צשהוכר עוצרה וכדרי' אליעזר
צן יעקב ואי כרצ יוסף צצירא ליה
דאפילו צאגס אמרה רבי אליעזר הכא
אפילו לא הוכר אמר רבי חנינא
מקודשת לדצרי ר' אליעזר צן יעקב
וכדרי' אליעזר צן יעקב קי"ל דמשנתו
קצ ונקיט: **ד**צי כיצשא. שהה של צית
הצעל שדייה צמי גשמים: **א**צל
צשחת דצי שקיף. של שדה צית
השלחין שצריכה להסקות לא אמר
דעצידא דפסידה כי לא משקה לה כדמיצעי לה הלכך כמי שלא צהא
לעולם כלל הוא: **א**פילו שחם דצי שקיף. הואיל והגיע לכלל שחת:
ודצי הלל. צין לרצה צין לרצ יוסף הוכר עוצרה צציעין דומיא
דשחת דהא נמי צשחת דצי כיצשא הוא שגמרו צצירי צמים:
שלא צא לעולם. ציהא גמורה כי הכא דלא הציהא שליש:
ל
דעצידא לעולם כקנייא. כשהוכר עוברת הוא. דהא תנן גבי תבואה כשהיא שחת גדולה הרבה שהיא ראויה לקצור, אבל שגדלה
מעט שאינה אלא כמו אגס*) הרי דכותה גבי אשה כשהיא מעוברת [נמי כשהוכר עוברת]. וכתב הר"ש דהא ר' חנינא כו'
אליעזר [בן יעקב] קיימא דמשנתו קב ונקי. דבי כבשה. שדה בית הבעל שא"צ אלא למו גשמים. דבי שקיף. שדה בית
השלחין שצריך להקדושה תמידי אפ"י שהיא שחת לא אמר דצצירא דפסידא לא לא משקי לה כדבעי לה,
*אולי צ"ל מ"מ לחשוב שנתרצה בקדושין כמו שרצונה עכשיו דשמת (ד"ד).

מסורת הש"ס

- (א) צימות מו: מו. א. [בכמ"י
נוסף: לה], א [בכמ"ד
צ: משתקדש ויבדילין]
(ד) [בכמ"י: מתקין לה רב
אשעיא אלא מעמה הנומן וכו'
שאגרשיך ה"ה לר' יוחנן. ומיבת
א"נה מקודשת] לתא.
(ה) דמריס ג. ו [בגדריס:
השפאל. ועין ריב"א ושלגין],
(ו) [מספקא פ"צ דתרומות
אמר ר' אלעזר. וכו"ה צצירל
(ובדפ"ר ר' אלעזר). ועי' שבת
ד"ג: ט' (צ"ל דמנן). ט [צ"ל
דמנן]. ט [צימות כג. ט] וחס
מחשיב נמי אמוראי וגם ר'
עקיבא [גיטין יג]: מכ: צ"מ לג:
צ"ב עט: קסו: קלח: קמא:
קמא. ט [בדפ"ר: כדגמ/
והצ"ל דמגריטן. ט] ויקרא
כה, כח. ט [במשהצ"ל
ובדפ"ר: כמנ: הא מעוברת],
(ט) וצימות מט ע"צ. ט [ונסס
ד"ה מ"ל לא], ט [ויקרא י"ג, טו],
ק [וסנהדרין שס. ט] [למנן
סמ ע"א], ט [ונסס ד"ה
דמחלל], ט [במנכר טו, ד],
(א) [בצ"ל לנגנן. או רגנן צ"ל]
אין. ט [כמוצו י"ג ע"א],
(א) [ימנן דסכר כ"ן כל צצירי
לא], ד [דייעין. מצ"ל],
(ט) [ימנן דסכר כ"ן לא],

הגהות הב"ח

- (א) תוס' ד"ה ואמר וכו'
מקודשת לא מני צצירי
בבא ו' אס: (ב) בא"ד אדם
מקנה:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

מוסף תוספות

הובא בעמוד קודם.

תום ר"י הזקן (המשך)
בפירושה היום ובפירושה לאחר
שאגרשיך אע"פ שכאן דעת
אחרת הואיל והגרשין בידו
הוא משפחה עתה להתקדש
ואי תפסי בה קדושי דבתר
שעתא, והטעם דהגרשין
שהם בידו לאו כמחוסר
מעשה דמי ובאילו נעשה
הוא, ורבינו חשבין קרינו
שהרי נתרצית להתקדש לו,
הלכך היא לה מקודשת
כלומר שאם גורשה צריכה
גט מקדושין שנים דאיסורא
הוא ולחומרי צצירין. ואע"ג
דבגריים פקד ד' נדחים
[ל. א] מסיק עלה דהאי
ביצי דרבי אושעיא דאשה
כפדוהא אחרים דמיא, כלומר
ואינה מקודשת, לחומרא
עבדינן ואהאי שטאן סמכין.
ומסתברא שם גירשה
מקדושי פירושה ראשונה ובא
אחר וקדשה צריכה כז מזה
ומזה. ואע"פ שכתב הר"ם
פ"ו [הי"ד] דמקודשת, לא
רי"ל אלא צצריכה הימנו גט
ולחומרא היא מקודשת ולא
ליקולא. וזה אינו ספק. יתר
על כן. אפילו מה שאינו בידו
דקסבר אדם מקדש ומקנה
דבר שלא בא לעולם שהרי
לא הביאה שליש עדיין ואין
בידו לתלוש ולהפריש תרומה
מתבואה עד שתביא שליש
כדיאתא בראש השנה [יב,
ב]. בשחת. שלא נתבשלו
הגרעינין או לא לבלבו החטים
דיכון דראוי לקצור ולהאכיל
בלמה מנכר וחשוב הוא.
אבל באגס. שאינם אלא
צמחים רכים. [ולקמן מפרש
אין קאי אר' אגס. בבבולא. ארין
בעל מבצין ועולה מן הארץ
ויש בו כדי לכוף. כמאן אולא הא דתניא. ארבי חנינא קאי כמאן פ"י אמתי' דאם אשתו מעוברת דצירי קיימים דבר שבא
מצותו לעולם כקנייא. כשהוכר עוברת הוא. דהא תנן גבי תבואה כשהיא שחת גדולה הרבה שהיא ראויה לקצור, אבל שגדלה
מעט שאינה אלא כמו אגס*) הרי דכותה גבי אשה כשהיא מעוברת [נמי כשהוכר עוברת]. וכתב הר"ש דהא ר' חנינא כו'
אליעזר [בן יעקב] קיימא דמשנתו קב ונקי. דבי כבשה. שדה בית הבעל שא"צ אלא למו גשמים. דבי שקיף. שדה בית
השלחין שצריך להקדושה תמידי אפ"י שהיא שחת לא אמר דצצירא דפסידא לא לא משקי לה כדבעי לה,
*אולי צ"ל מ"מ לחשוב שנתרצה בקדושין כמו שרצונה עכשיו דשמת (ד"ד).